

Lieta C-721/21

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2021. gada 26. novembris

Iesniedzējtiesa:

High Court (Īrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 4. oktobris

Prasītāja:

Eco Advocacy CLG

Atbildētāja:

An Bord Pleanála

Persona, kas iestājusies lietā:

Keegan Land Holdings

Amici curiae:

An Taisce – The National Trust for Ireland

ClientEarth AISBL

[..]

[Valsts atsauces numurs]

[..] [Prezidējošā tiesneša vārds, uzvārds]

[..] [Augstāk minēto lietas dalībnieku nosaukumi, tostarp atsauce uz rīkojumu pieļaut divas *amici curiae*]

[..]

[..] [Procesuālie pasākumi iesniedzējtiesā, kuru rezultātā tika pieņemts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu]

[..] [*High Court* sekretāra identitāte]

[..] [Zvērinātu liecinieku pierādījumu veidā iesniegto paziņojumu saraksts]

[..] [Lietas dalībnieku pārstāvju vārds, uzvārds]

HIGH COURT [AUGSTĀ TIESA, ĪRIJA]

TIESAS PĀRBAUDE

[..][Valsts atsauces numurs]

JAUTĀJUMĀ PAR

**GROZĪTĀ *PLANNING AND DEVELOPMENT ACT 2000* [2000. GADA
TERITORIJAS PLĀNOŠANAS UN ATTĪSTĪBAS LIKUMS] 50. PANTU**

STARP

ECO ADVOCACY CLG

PRASĪTĀJA

UN

AN BORD PLEANÁLA

ATBILDĒTĀJA

UN

KEEGAN LAND HOLDINGS LIMITED

PERSONA, KAS IESTĀJUSIES LIETĀ

UN SASKAŅĀ AR RĪKOJUMU

AN TAISCE – THE NATIONAL TRUST FOR IRELAND

UN

CLIENTEARTH AISBL

AMICI CURIAE

(Nr. 2)

[..] [prezidējošā tiesneša] SPRIEDUMS, kas pasludināts pirmdien, 2021. gada 4. oktobrī

Strīda priekšmets

- 1 Prasība ir apstrīdēšana, lūdzot tiesai pārbaudīt, vai ir spēkā atļauja, ko piešķirusi atbildētāja *An Bo[OMISSIS]rd Pleanála* (turpmāk tekstā – “pārvalde”) personai, kas iestājusies lietā, proti, attīstītājam mājokļu attīstīšanas projektā Mītas grāfistes [*Co. Meath*] pilsētā Trima [*Trim*]. Piedāvājums ir uzbūvēt 320 mājokļus Čarterskūllendā, Menorlendsā, [*Charterschool Land, Manorlands*], Boinas [*Boyne*] un Blekvoteras [*Blackwater*] upju īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) un īpašas aizsargājamās teritorijas (ĪAT) tuvumā.

Faktiskie apstākļi

- 2 Iepriekš tika vairākkārtīgi atteikts attīstīt šo teritoriju. 2008. gada attīstīšanas atteikuma iemesls bija ilgtspējīgas drenāžas (IDS) sistēmas neesamība.
- 3 2009. gadā attīstīšanu noraidīja tehniskā projekta sliktās kvalitātes dēļ, ņemot vērā, ka minētā teritorija ir ievērojama vieta [..] Trimā, kultūras mantojuma pilsētā, kas atrodas netālu no arheoloģiskā potenciāla zonas un arhitektūras saglabāšanas teritorijas.
- 4 Nākamais attīstīšanas piedāvājums tika noraidīts 2011. gadā ar tehnisko projektu saistīto jautājumu dēļ un ņemot vērā secinājumu, ka piedāvātais attīstīšanas projekts būtu zema standarta dzīvojamo ēku attīstīšanas projekts.
- 5 Teritorijas zonējums sākotnēji bija paredzēts komerciālai vai rūpnieciskai izmantošanai [..], bet tad mainīts uz dzīvojamo apbūvi.
- 6 2019. gada 3. septembrī notika Mītas grāfistes padomes (turpmāk tekstā – “padome”) un lietā iestājušās personas pirmsplānošanas sanāksme.
- 7 2019. gada novembrī tika sagatavots pirmais izvērtējuma ziņojums par atbilstoša novērtējuma nepieciešamību.
- 8 2019. gada 20. decembrī persona, kas iestājusies lietā, iesniedza pieteikumu sniegt pirmsplānošanas atzinumu, vai attīstīšana ir uzskatāma par stratēģisko mājokļu attīstīšanu.
- 9 2020. gada 13. februārī attīstītājam bija pirmsplānošanas sanāksme ar pārvaldi, un 2020. gada 2. martā pārvalde nolēma, ka pieteikums ir jāizvērtē sīkāk vai ir jāgroza.
- 10 2020. gada 7. aprīlī *National Parks and Wildlife Service* [Nacionālo parku un dzīvās dabas dienests] pieņēma Boinas un Blekvoteras upju ĪADT saglabāšanas mērķus.

- 11 2020. gada jūnijā tika sagatavots otrais izvērtēšanas ziņojums par atbilstoša novērtējuma nepieciešamību.
- 12 Oficiāls plānošanas pieteikums šajā lietā tika iesniegts 2020. gada 8. jūlijā.
- 13 Tehniskajā projektā bija paredzēts, ka teritorijas ekspluatācijas posmā virszemes notekūdeņi tiks savākti zemē ieraktās notekūdeņu nostādīšanas tvertnēs. Tās darbosies kopā ar piemērotām plūsmas kontroles ierīcēm, kas tiks pieslēgtas pie katras nostādīšanas tvertnes izplūdes atveres. Visām tvertnēm ieplūdes cauruļvadā tiks uzstādīts 1. klases pārplūdes separators, lai attīrītu virszemes ūdeņus un aizvāktu iespējamo piesārņojumu pirms ūdens nonākšanas tvertnē un galu galā pirms ūdens novadīšanas. Ūdens tiks novadīts apmēram 100 metrus uz dienvidiem no attīstīšanas teritorijas strautā, kas ieplūst Boinas upē.
- 14 Pati Boina atrodas apmēram 640 metrus uz ziemeļiem no attīstīšanas teritorijas. Boinas un Blekvoteras upju īpašas aizsargājamās teritorijas (ĪAT) daļai (atsauces numurs 004232) šis statuss ir piešķirts, jo tur mīt zivju dzenītis (*Alcedo atthis*) [A229].
- 15 Boinas un Blekvoteras upju īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT) (atsauces numurs 002299) atrodas apmēram 700 metrus uz ziemeļiem no [attīstīšanas] teritorijas. Klasifikācijas faktori ir bāziskie zemie purvi [7230], aluviālie meži ar *Alnus glutinosa* un *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) [91E0], *Lampetra fluviatilis* (upes nēģi) [1099], *Salmo salar* (laši) [1106] un *Lutra lutra* (ūdri) [1355].
- 16 2020. gada jūlijā tika sagatavots izvērtējuma ziņojums par nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk tekstā – “IVN”), kā arī ietekmes uz ekoloģiju novērtējums, kurā tika ietverti vairāki piedāvātie ietekmes mazināšanas pasākumi. Tika iesniegts arī Dzīvotņu direktīvas izvērtēšanas ziņojums, kurā tika secināts, ka *Natura 2000* teritorijas netiktu ietekmētas.
- 17 Prasītāja un citas struktūras iesniedza apsvērumus par šo pieteikumu.
- 18 2020. gada 11. augustā *An Taisce* (*National Trust for Ireland*, tiesību aktos noteiktā konsultējamā persona attiecībā uz plānošanu un pirmā *amicus curiae*, kas pievienota ar tiesas rīkojumu) vārdā tika sniegti apsvērumi, kuros tika atzīmēta iespējamā ietekme uz Eiropas nozīmes teritorijām.
- 19 2020. gada 31. augustā padomes izpilddirektors ziņoja par pieteikumu.
- 20 [...] Ciktāl runa ir par padomi, tās amatpersona mantojuma saglabāšanas lietās 2020. gada 30. augustā bija sagatavojusi memorandu *Comments Screening Statement for Appropriate Assessment and EIA for residential development Charterschool Land, Manorlands, Trim, Co. Meath* [Piezīmes par izvērtēšanas paziņojumu attiecībā uz atbilstošu novērtējumu un ietekmes uz ekoloģiju novērtējumu saistībā ar dzīvojamo ēku attīstīšanu Mītas grāfistes Trimas pilsētā apdzīvotajā vietā Čartersküllenda, Menerlendsa].

- 21 [...] Daži no galvenajiem norādītajiem punktiem bija šādi [...]:
- a) teritorijā esošās dzīvotnes netiek izmantotas, lai to klasificētu kā Eiropas nozīmes teritoriju;
 - b) nav novērtēts, cik lielu ietekmi radīs lauku aizsardzības joslas likvidēšana un kāda būs tās kumulatīvā ietekme;
 - c) sikspārņu novērošana tika veikta sikspārņu aktīvās sezonas beigās un nesniedz informāciju par sikspārņu paradumiem pavasaros, kad notiek aktīva perēšana;
 - d) dominējošās sikspārņu sugas ir pundursikspārņi, kam seko pigmejsikspārņi un ierobežotā daudzumā citas sugas, tostarp mazais vakarsikspārnis un naktssikspārņu sugas;
 - e) sikspārņu pulcēšanās ir lielākas nozīmes vietēja iezīme;
 - f) ietekmes uz ekoloģiju novērtējuma 6.1. punktā tika norādīti vairāki ietekmes mazināšanas pasākumi;
 - g) šie mazināšanas pasākumi būtu jāīsteno pienācīgi kvalificēta ekologa un sikspārņu eksperta uzraudzībā;
 - h) ligzdošanas sezonā nedrīkst likvidēt lauku aizsardzības joslu un kokus; un
 - i) būvniecības darbu vides apsaimniekošanas plānā būtu jānorāda preventīvie pasākumi, lai nodrošinātu, ka teritorijā netiek ievazātas tai neraksturīgas invazīvās sugas. Īstenojot šos pasākumus, būtu jāievēro valsts ceļu pārvaldes dokuments (*The Management of Noxious Weeds and Non-Native Invasive Plant Species on National Roads, 2010* [Kaitīgo nezāļu un vietai neraksturīgo invazīvo augu sugu apsaimniekošana uz valsts ceļiem, 2010]), kā arī jāņem vērā *Invasive Species Ireland* izstrādātās vadlīnijas *Best Practice Management Guidelines* [Apsaimniekošanas paraugprakses vadlīnijas] [...].
- 22 Attiecībā uz ūdens apsaimniekošanu ziņojuma autore [padomes amatpersona mantojuma saglabāšanas jautājumos] atzīmēja, ka ūdens no teritorijā izbūvētās nostādīšanas tvertnes pa cauruļvadu tiek ielaists strautā 100 metrus uz dienvidiem no šīs teritorijas un ka [šis strauts] ieplūst Boinā. Viņa norādīja: “runājot par atbilstošu novērtējumu, pārvaldei ir jābūt pārliecinātai par ilgtspējīgas drenāžas sistēmas (IDS) stratēģijas efektivitāti un virszemes ūdeņu apsaimniekošanu teritorijā, lai nodrošinātu, ka šis projekts atsevišķi vai apvienojumā ar kādiem citiem plāniem vai projektiem neradīs nopietnas sekas (tiešas vai netiešas), kas ietekmētu *Natura 2000* teritoriju (Eiropas nozīmes teritoriju) klasifikācijas intereses”.

- 23 [Padomes] izpilddirektora 2020. gada 31. augusta ziņojums [...] [tika] izdots saskaņā ar *Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Act 2016* (2016. gada (Mājokļu) teritoriālās plānošanas un attīstīšanas un dzīvojamo telpu īres likums) 8. panta 5. punkta a) apakšpunktu. Ziņojuma 7.13. punktā [...] ir atkārtoti vārdu pa vārdam paustas par mantojuma saglabāšanu atbildīgās amatpersonas bažas.
- 24 Pievēršoties *An Taisce* apsvērumiem, [...] kas sniegti 2020. gada 11. augustā [un] ko sagatavojusi [...]D[...]. k-dze, par plānošanu un vides politiku atbildīgā amatpersona, [tajā] ir atzīmēts [...]
- 25 [...] “Strauts plūst apmēram 100 [metrus] no teritorijas robežas un ieplūst Boinā. Boina ir ne tikai ĪADT un ĪAT teritorija [...], bet no tās tiek ņemts arī dzeramais ūdens Trimai. *An Taisce* ir bažas, ka šajā strautā ūdens kvalitāte varētu pasliktināties piedāvāto darbu rezultātā, proti, saskaņā ar plāniem ir paredzēts lietot notekūdeņus, kas daļēji tiktu filtrēti nostādināšanas tvertnēs, novadīt šajā strautā. Jāatzīmē, ka šis strauts ir foreļu iespējamā nārsta vieta, un jānorāda, ka strauta iespējamā ekoloģiskā pasliktināšanās nebija pienācīgi izvērtēta ietekmes uz ekoloģiju novērtējumā”. Ir arī vērts konkrēti atzīmēt, ka *An Taisce* piezīme, ka filtrēšana ir tikai “daļēja”, šķiet, turpmāk netika konkrēti risināta.
- 26 2020. gada 6. oktobrī pārvaldes inspektore ziņojumā ieteica piešķirt atļauju un pēc IVN un atbilstoša novērtējuma nepieciešamības izvērtēšanas secināja, ka pilnais novērtējums nav nepieciešams.
- 27 Veidlapa, ko šī inspektore sava ziņojuma A pielikumā izmantoja kā IVN izvērtēšanas veidlapu, būtiski atšķiras no IVN direktīvas III pielikuma. Pārvalde ieteica (drīzāk pēdējā brīdī [...]), ka III pielikuma sadaļas varētu atrast, rūpīgi pārlasot inspektora ziņojumu, taču es tam nepiekrītu. III pielikuma un inspektora ziņojuma saskaņotība, šķiet, ir pārāk neskaidra.
- 28 Tad, pievēršoties tam, kādā veidā inspektore bija risinājusi *An Taisce* un padomes apsvērumus, viņas ziņojuma 12. sadaļā ir aplūkots jautājums par atbilstošu novērtējumu. 12.1. punktā atzīmēta izvērtējuma iesniegšana. 12.2. punktā aprakstīts attīstīšanas projekts un 12.3. punktā atzīmēts Eiropas nozīmes teritoriju tuvums un klasifikācijas intereses. 12.4. un 12.5. punktā aprakstīti Eiropas nozīmes teritoriju saglabāšanas mērķi. 12.6. punktā atzīmēta zivju dzenīša atrašanās vieta Boinas un Blekvoterā upju sistēmā un teikts, ka teritorijā nav identificētas ar šo sugu saistītas dzīvotnes. Tiek apgalvots, ka, projektējot virszemes ūdeņu attīrīšanas ietaisi, ir ņemts vērā piedāvātā attīstīšanas projekta mērogs un veids, un teikts, ka ceļš ir jābūvē [un] jāekspluatē “saskaņā ar standarta risinājumiem vides jomā, kas ir saistīti ar dzīvojamo ēku apbūves attīstīšanu”. Tiek apgalvots, ka [attīrīšanas ietaisei] nav potenciāla būtiski ietekmēt ūdens kvalitāti un tādējādi ietekmēt ĪADT un ĪAT klasifikācijas intereses.
- 29 Ir sniegta atsauce uz *An Taisce* apsvērumiem, pēc kuriem inspektore sniedz šādu piezīmi: “foreles nav uzskaitītas kā faktors Boinas un Blekvoterā upju teritorijas

klasificēšanai par ĪADT. Es neuzskatu, ka pastāv iespēja ietekmēt Boinu ar hidroloģiskiem savienojumiem, iepludinot tajā virszemes ūdeņus, gruntsūdeņus un notekūdeņus, un tāpēc nepastāv iespēja, ka piedāvātais attīstīšanas projekts būtiski nelabvēlīgi ietekmēs Boinas un Blekvoteras upju īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) atbilstību klasifikācijas kritērijiem.”

- 30 Secinājums par ietekmes neesamību ir atkārtots 12.7. punktā saistībā ar abām Eiropas nozīmes teritorijām, un 12.8. punktā ir secināts, ka pēc izvērtēšanas nav nepieciešams veikt atbilstošu novērtējumu.
- 31 Šajā [inspektora] ziņojumā ir piedāvāti vairāki nosacījumi, piemēram, [...] 14. nosacījums, saskaņā ar kuru ilgtspējīgas drenāžas sistēma (IDS) ir jāsaņū ar padomi; un droši vien var saskatīt zināmu saikni starp dažiem nosacījumiem un dažiem norādītajiem punktiem, tomēr ne pārvalde, ne tās inspektore nav pievērsusies šiem punktiem, sniedzot skaidru un detalizētu argumentāciju. Pat prasība, ka IDS sistēma ir jāsaņū ar padomi, nesniedz konkrētu atbildi uz padomes sniegto punktu, ka pārvaldei (tas ir, kompetentajai iestādei, kas dod piekrišanu īstenot attīstīšanas projektu) būtu pašai jāgūst pārliecība par sistēmas atbilstību.
- 32 Tādējādi apsvērumi netika atsevišķi izskatīti, raisot jautājumu, vai kompetentajai iestādei ir jāsniedz skaidrs un detalizēts argumentu izklāsts, kas spētu kliedēt visas zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto darbu ietekmi uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju un kas skaidri un individuāli noņemtu visas šaubas, kas radušās šajā saistībā publiskās līdzdalības procesā.
- 33 2020. gada 22. oktobrī pārvalde deva norādījumu vispārīgi piešķirt atļauju saskaņā ar inspektora ieteikumu, un 2020. gada 27. oktobrī šī atļauja tika oficiāli piešķirta ar pārvaldes lēmumu saskaņā ar stratēģiskās mājokļu attīstības procedūru.
- 34 Pārvalde nebija norādījusi, kādos konkrēti dokumentos [...] argumentācija [tika sniegta] attiecībā uz IVN un atbilstošu novērtējumu. Šķiet, nodoms ir bijis, ka argumentācija ir iekļauta inspektora ziņojumā, minētā dokumenta A pielikumā, un attīstītājas iesniegtajos ziņojumos, uz kuriem inspektore bija atsaukusies, kas, domājams, bija paredzēts kā šā materiāla pieņemšanas veids.
- 35 [...] šajā tiesvedībā primāri tiek lūgts izdot *certiorari* rīkojumu attiecībā uz 2020. gada 27. oktobra lēmumu.
- 36 [...] [procedūras posmi iesniedzējtiesā]
- 37 [...] Esmu paredzējis taisīt spriedumu, un lietā *Eco Advocacy CLG/An Bord Pleanala* (Nr. 1) [2021] IEHC 265 (nav reģistrēta, *High Court*, 2021. gada 27. maijs) es noraidīju dažus sākotnēji izvirzītos iebildumus par apstrīdēšanu un tad noraidīju apstrīdēšanu, ciktāl tā bija balstīta uz valsts tiesībām [...] [un] noteiktām Savienības tiesību normām. Es nolēmu [...] vērsties ar atlikušajiem Savienības tiesību jautājumiem Tiesā saskaņā ar LESD 267. pantu.

- 38 [...] *An Taisce* un *ClientEarth* [...] [tika pievienotas] kā strīdā neiesaistītās puses 2021. gada 27. jūlijā. [...] [tiesneša apsvērumi par iesniegtajiem apsvērumiem]

Attiecīgie tiesību materiāli

- 39 Attiecīgo Savienības, starptautisko un valsts tiesību materiālu saraksts kopā ar saiti uz tīmekļa vietnēm ir sniegts sprieduma pielikumā.

Attiecīgie apstrīdēšanas pamati

- 40 [...] atlikušos apstrīdēšanas pamatus [...] var apkopot šādi:
- a) pārvalde un inspektore nav pienācīgi izvērtējušas jautājumus, kas ir jāizvērtē saskaņā ar IVN direktīvu;
 - b) nav [...] skaidri norādīts, kādos dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija;
 - c) pārvalde nav skaidri izskatījusi visas konkrētās IVN direktīvas III pielikuma sadaļas un apakšsadaļas;
 - d) pārvalde ir nepareizi ņēmusi vērā ietekmes mazināšanas pasākumus izvērtēšanas posmā pretēji Dzīvotņu direktīvai; un
 - e) pārvalde nav noņēmusi visas zinātniski pamatotas šaubas par ietekmi uz Eiropas nozīmes teritoriju viengabalainību, jo nav risinājuši *An Taisce* un padomes rosinātos apsvērumus un jautājumus, ko tās bija iesniegušas.

Jautājumi, kas radušies saistībā ar Savienības tiesībām

- 41 [...] Man šķiet, ka no iepriekš minētajiem pamatojošiem pamatiem izriet seši jautājumi [...], kas attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju un kas nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un uzskatu, ka ir lietderīgi [...] lūgt Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu.
- 42 Persona, kas iestājusies lietā, un valsts nav sniegušas konkrētus apsvērumus, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem, tāpēc es ierakstu tikai citu pušu sniegtos viedokļus.

Par pirmo jautājumu

- 43 Pirmais jautājums ir šāds:

Vai vispārējais Savienības tiesību pārākuma princips un/vai lojālas sadarbības princips nozīmē, ka vai nu vispārīgi, vai vides tiesību aktu konkrētajā kontekstā, ja lietas dalībnieks ceļ prasību, lai apstrīdētu administratīva pasākuma spēkā esamību, tieši vai netieši atsaucoties uz Savienības tiesību aktu, bet nenorāda, kādi konkrēti tiesību akta noteikumi ir pārkāpti, vai atsaucoties uz tā precīzo interpretāciju, valsts tiesai, kurā ir

ierosināta tiesvedība, ir jāizvērtē sūdzība vai tā var izvērtēt sūdzību, neatkarīgi no tā, ka saskaņā ar valsts noteikto procedūru konkrēti attiecīgie pārkāpumi ir jāizklāsta lietas dalībnieka rakstveida procesuālajos dokumentos.

- 44 Prasītājas nostāja ir tāda, ka uz šo jautājumu ir vienkārši sniedzama apstiprinoša atbilde. Šajā lietā prasītāja ir iesniegusi sūdzību saistībā ar novērtējumiem, kas veikti saskaņā ar IVN direktīvu un Dzīvotņu direktīvu. Proti, prasītāja ir iesniegusi sūdzību saistībā ar to, ka šie novērtējumi nav darīti pieejami. Prasītāja ir iesniegusi konkrētu sūdzību, ka izvērtējumā par IVN nepieciešamību netika izklāstīta argumentācija, apsvērumi un izvērtētie jautājumi. [..]. Tiek apgalvots, ka prasītājai nevar liegt tai IVN direktīvas 11. pantā noteiktās tiesības vien tāpēc, ka nav minēts IVN direktīvas 4. pants vai Dzīvotņu direktīvas 6. pants. Šie pienākumi rodas tikai saskaņā ar šīm tiesību normām.
- 45 Pārvaldes nostāja ir tāda, ka saskaņā ar Savienības tiesībām valsts tiesas ir *tiesīgas* rosināt jautājumus par Eiropas tiesību normām pēc savas ierosmes vai noteiktos apstākļos *ex officio*, taču tām nav *pienākuma* to darīt. Valsts tiesa, lemjot par to, vai īstenot savu rīcības brīvību rosināt šādu jautājumu *ex officio*, var pamatoti ņemt vērā valsts procesuālo tiesību noteikumus, saskaņā ar kuriem konkrēti attiecīgie pārkāpumi ir jānorāda lietas dalībnieka procesuālajos rakstos, un uz šī pamata var atteikties izvērtēt šo strīdus jautājumu.
- 46 Saskaņā ar abu *amici curiae* kopīgo nostāju valsts tiesas ir *tiesīgas* rosināt jautājumus par Eiropas tiesību normām pēc savas ierosmes vai noteiktos apstākļos *ex officio*, un tām ir *pienākums* to darīt, ja, to nedarot, Savienības tiesību pārkāpums netiktu novērsts un turpinātos. Lemjot par to, vai rosināt šādu jautājumu *ex officio*, valsts tiesai ir jāņem vērā visi procesuālie dokumenti, ar kuriem lietas dalībnieki ir apmainījušies. Valsts tiesai ir arī jāaizsargā lietas dalībnieku tiesības, izmantojot valsts procesuālos noteikumus, lai, piemēram, nodrošinātu, ka lietas dalībniekiem ir iespēja tikt uzklausi par visiem *ex officio* raisītiem jautājumiem. Ja valsts tiesai saskaņā ar valsts procesuālajām tiesībām *ex officio* ir jāvirza jautājums saistībā ar valsts tiesībām, tai tas ir jādara arī saistībā ar Savienības tiesību jautājumiem.
- 47 Es piedāvāju uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši[:] Savienības tiesības kopumā uzliek pienākumu valsts tiesai piemērot Savienības tiesības, ko ir rosinājis lietas dalībnieks, pat ja konkrētā tiesību norma vai interpretācija nav īpaši lūgta. Lai Savienības tiesības tiktu efektīvi īstenotas, valsts tiesai ir jāīsteno plaša un mērķtiecīga pieeja attiecībā uz Savienības tiesībās paredzētajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Ja tiek lūgta efektīva tiesiskā aizsardzība par iespējamiem Savienības tiesību pārkāpumiem un prasītājs tieši vai netieši atsaucas uz konkrētu attiecīgo Savienības tiesisko regulējumu, valsts tiesai būtu jāizvērtē sūdzība pat tad, ja saskaņā ar pašmāju prasībām par procesuālajiem dokumentiem tiktu parasti prasīts norādīt konkrētās tiesību normas vai konkrēto interpretāciju, uz ko tiek sniegta atauce. Ja valsts tiesa īstenotu šādu pieeju, būtiski uzlabotos Savienības tiesību pieejamība un tajās garantēto tiesiskās aizsardzības līdzekļu efektivitāte,

tiktu novērsti tehniskie šķēršļi piekļūt Savienības tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas varētu rasties valsts procesuālo noteikumu dēļ, un varētu nodrošināt, ka Savienības tiesību pārkāpumi šādos apstākļos nepaliktu nenokārtoti. Apstiprinoša atbilde uz šo jautājumu būtiski uzlabotu to, kādā apmērā Savienības tiesības praktiski tiek ietvertas dalībvalstu tiesību sistēmā.

- 48 Šis prejudiciālais jautājums ir uzdots tāpēc, ka apstiprinošas atbildes gadījumā prasītāja var izvērst plašāku pamatu klāstu, lai apstrīdētu apšaubīto atļauju.

Par otro jautājumu

- 49 Otrais jautājums ir šāds:

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 2011/92 (IVN direktīvas) 4. panta 2., 3., 4. un/vai 5. punktam un/vai III pielikumam, un/vai šai direktīvai, lasot to saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu, ir tādas sekas, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, ir jābūt skaidram, atsevišķam un/vai konkrētam paziņojumam, kādos tieši dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija.

- 50 Prasītājas nostāja ir tāda, ka atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša. Pakārtoti, iemesliem un apsvērumiem saistībā ar izvērtētajiem jautājumiem ir jābūt skaidri un atklāti publiski pieejamiem. Pretējā gadījumā rodas neskaidrība un nenoteiktība.
- 51 Pārvaldes nostāja ir tāda, ka gan valsts, gan Savienības tiesībās nav prasīts skaidri paziņot, konkrēti kādos dokumentos ir izklāstīti kompetentās iestādes argumenti, ar nosacījumu, ka šos argumentus var tūlītēji noskaidrot no visas dokumentācijas kopumā. Pārvalde tostarp ir atsauksies uz Tiesas lēmumu lietā *Mellor* (C-75/08).
- 52 Saskaņā ar abu *amici curiae* kopīgo nostāju, ja kompetentā iestāde nolemj, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, IVN direktīvas 4. panta 5. punkta b) apakšpunktā ir prasīts sniegt atsevišķu skaidru paziņojumu, kādu galveno iemeslu dēļ šāds novērtējums netiek prasīts. Ja šāds skaidrs paziņojums attiecas uz citu dokumentu sadaļām, uz šīm sadaļām ir jāsniedz skaidra atsauce, vienmēr ar nosacījumu, ka argumentus un atsauces uz citu dokumentu sadaļām, kurās sniegta šī argumentācija, var skaidri identificēt vidusmēra sabiedrības loceklis, kas piedalās procedūrā un kam nav nekādas īpašas kompetences tiesībās vai vides novērtēšanā. Argumentācijas izklāstam ir jābūt pietiekamam, lai sabiedrības loceklis un valsts tiesa varētu pārskatīt lēmuma likumību, neprasot kompetentajai iestādei sīkāku skaidrojumu vai papildinājumus.
- 53 Es piedāvāju uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši[:] jebkuram izvērtēšanas lēmumam būtu jāpievieno skaidra, atsevišķa un specifiska argumentācija. Lai arī valsts materiālās tiesības var sniegt lēmumu pieņēmējiem ievērojamu plašumu tīri pašmāju kontekstā attiecībā uz lēmuma formu, ja argumentācija Savienības

kontekstā ir nepārredzama, tiek ievērojami vājināti sabiedrības līdzdalības un labas pārvaldības mērķi, kas ir piemērojami attiecīgajam Savienības tiesiskajam regulējumam. Lai nodrošinātu pārredzamību, kā minimums ir nepieciešams, lai kompetentās iestādes argumentācija būtu izklāstīta skaidri, konkrēti un atsevišķi, atsaucoties uz identificētajiem dokumentiem, kuros izklāstīta šī argumentācija. Ja tiktu deduktīvi, skaidri nepasakot, pieņemts, ka kompetentā iestāde ir atzinusi attīstītāja sagatavotu dokumentu un/vai citas amatpersonas sagatavotu dokumentu, šāds process, kurā tiktu netieši pieņemts, ka šajos minētajos dokumentos ir tādējādi izklāstīta oficiālā argumentācija (pieņemot, ka to var pat skaidri identificēt), rada telpu nevienprātīgai interpretācijai, nenoteiktību un pienācīgas pārredzamības un procesuālo garantiju trūkumu. Tas kavē efektīvi īstenot Savienības tiesības, it īpaši kontekstā, kad prasītāja varētu lūgt piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret kompetentās iestādes lēmumu. Pienākums sniegt šādus argumentus kompetentajai iestādei nekādā veidā nav apgrūtināošs.

- 54 Šis prejudiciālais jautājums ir uzdots tāpēc, ka šeit aplūkotajā lēmumā nebija skaidri norādīts, kādos dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija saistībā ar IVN. Ja Savienības tiesībās būtu paredzēts pienākums to darīt, prasītāja varētu gūt sekmes šajā sadaļā.

Par trešo jautājumu

- 55 Trešais jautājums ir šāds:

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 2011/92 (IVN direktīvas) 4. panta 2., 3., 4. un/vai 5. punktam un/vai III pielikumam, un/vai šai direktīvai, lasot to saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu, ir tādas sekas, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, tai ir pienākums skaidri izklāstīt visu IVN direktīvas III pielikumā sniegto konkrēto sadaļu un apakšsadaļu izvērtējumu, ciktāl šīs sadaļas un apakšsadaļas iespējami attiecas uz attīstīšanas projektu.

- 56 Prasītājas nostāja atkal jau ir tāda, ka atbilde ir apstiprinoša. Direktīvas 4. panta 5. punkta b) apakšpunkts ir skaidri formulēts. Tajā ir teikts šādi: “ja nolemj, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, norāda galvenos iemeslus, kāpēc netiek prasīts šāds novērtējums, atsaucoties uz attiecīgajiem III pielikumā minētajiem kritērijiem, un, ja to ierosina attīstītājs, norāda jebkādas projekta īpašības un/vai pasākumus, lai nepieļautu vai novērstu to, kas citādi varētu radīt būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi”. Šis pienākums ir skaidrs un nepārprotams, un tas netika izpildīts [šajā lietā].
- 57 Pārvaldes nostāja ir tāda, ka IVN direktīvas 4. panta 3. punktā ir noteikts – kad ir pārbaudīts katrs gadījums vai ir noteikti limiti vai kritēriji, *ņem vērā* attiecīgos atlases kritērijus, kas izklāstīti III pielikumā. Tas nenozīmē, ka ir obligāti prasīts skaidri norādīt vai uzskaitīt administratīvajā lēmumā visus III pielikumā minētos

kritērijus. Drīzāk tiek prasīts, lai kompetentā iestāde ņem vērā attiecīgos kritērijus, kuru noteikšana ir jāizvērtē katrā atsevišķā gadījumā atkarībā no attiecīgā piedāvātā attīstīšanas projekta. Ja tas tā ir darīts, netiek prasīts izmantot noteiktu veidu vai pēc šablona un mehāniski atkārtot III pielikumā sniegtos atsevišķus kritērijus.

- 58 Abu *amici curiae* kopīgā nostāja ir tāda, ka IVN direktīvas 4. panta 3. punktā ir noteikts – kad ir pārbaudīts katrs gadījums vai ir noteikti limiti vai kritēriji, ņem vērā attiecīgos atlases kritērijus, kas izklāstīti III pielikumā. Tas nozīmē, ka, paziņojot galvenos iemeslus saskaņā ar 4. panta 5. punkta b) apakšpunktu, ir jānorāda visi attiecīgie III pielikumā izklāstītie atlases kritēriji un kā tie ir ņemti vērā. Ja publiskajos apsvērumos ir norādīti atlases kritēriji, kurus kompetentā iestāde neuzskata par attiecināmiem, kompetentajai iestādei ir jānorāda iemesli, kāpēc tā uzskata, ka šie atlases kritēriji neattiecas, šiem iemesliem [ir jābūt] pietiekami pamatotiem, lai sabiedrības locekļi un valsts tiesa varētu pārskatīt izvērtējuma par novērtējuma nepieciešamību likumību, neprasot kompetentajai iestādei sīkāku skaidrojumu vai papildinājumus.
- 59 Es piedāvāju uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši. Pārredzamība, efektīva sabiedrības līdzdalība un labas pārvaldības principi paredz, ka visas attiecīgās sadaļas saistībā ar IVN būtu skaidri jāizvērtē. Ja kompetentā iestāde uzskata, ka sadaļa nav attiecināma, bet sabiedrības līdzdalības procesa dalībnieks ir pretējās domās, kompetentajai iestādei būtu skaidri jāpaskaidro, kādu iemeslu dēļ šī sadaļa neattiecas. Lēmums, kurā nav šādā veidā skaidri izvērtētas III pielikuma sadaļas, nesaskan ar labas pārvaldības principiem, rada šķēršļus nozīmīgai un pieejamai sabiedrības līdzdalībai un aizēno Savienības tiesību nepieciešamo pārredzamību. Prasība izvērtēt katru attiecīgo sadaļu un norādīt iemeslu, kāpēc sadaļa, kas ir uzskatīta par attiecināmu, kompetentās iestādes ieskatā neattiecas, ir ļoti viegli izpildāms pienākums un nekādā veidā neapgrūtina kompetento iestādi.
- 60 Šis prejudiciālais jautājums ir uzdots tāpēc, ka inspektora ziņojums, kuru, kā apgalvo pārvalde, saskaņā ar Savienības tiesībām var lasīt kopā ar lēmumu, ir sagatavots tādā formātā, ka nav skaidri izvērtētas visas IVN direktīvas III pielikumā norādītās konkrētās sadaļas un apakšsadaļas. Ja ir pienākums to darīt, prasītāja varētu gūt sekmes šajā sadaļā.

Par ceturto jautājumu

- 61 Ceturtais jautājums ir šāds:

Vai Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot principu, saskaņā ar kuru, lai noskaidrotu, vai turpmākajā posmā ir nepieciešams atbilstoši novērtēt plāna vai projekta ietekmi uz attiecīgo teritoriju, izvērtēšanas posmā nav vajadzības ņemt vērā pasākumus, kas paredzēti, lai novērstu vai mazinātu kaitīgās sekas, ko plāns vai projekts rada šai teritorijai, dalībvalsts kompetentā iestāde ir tiesīga ņemt vērā plāna vai projekta risinājumus, proti, ka tiek aizvākts piesārņojums, kas tādējādi

varētu mazināt kaitīgās sekas Eiropas nozīmes teritorijai, pamatojoties vien uz to, ka šie risinājumi nav paredzēti kā seku mazināšanas pasākumi, pat ja tiem ir šādas sekas, un ka tie varētu tikt iekļauti tehniskajā projektā kā standarta risinājumi neatkarīgi no tā, vai tiem ir kāda ietekme uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju.

- 62 [...] prasītāja apgalvo, ka atbilde ir apstiprinoša. Seku mazināšanas pasākumiem vai nu ir seku mazinoša iedarbība, vai arī tās nav. Tas, vai tie ir konkrēti izstrādāti vai paredzēti konkrētas ietekmes mazināšanai teritorijā, nevar būt noteicošs faktors. Pasākumi var nodrošināt aizsardzību vai arī to nenodrošināt, un [...] tie vai nu būs efektīvi, vai arī nebūs tādi. Attiecīgi tos nevar izslēgt, pamatojoties uz to, ka tie nav unikāli, vai tie nav unikāli izstrādāti, izplānoti vai īstenoti. Kā bija norādīts apsvērumos, attiecīgie pasākumi lietā *C-323/17 People Over Wind/Coillte Teoranta* lielākoties bija standarta IDS pasākumi, tomēr Tiesa uzskatīja, ka tie mazina sekas.
- 63 Pārvaldes nostāja ir tāda, ka dalībvalsts kompetentajai iestādei būtu jābūt tiesīgai ņemt vērā plāna vai projekta risinājumus, proti, ka tiek aizvākts piesārņojums, kuriem var būt kaitīgas sekas mazinoša ietekme uz Eiropas nozīmes teritoriju, pamatojoties uz to, ka šie risinājumi:
- a) nav paredzēti kā seku mazināšanas pasākumi un to mērķis nekādā veidā nav novērst kaitīgās sekas, kas tiek radītas Eiropas nozīmes teritorijai, pat ja varētu teikt, ka šiem risinājumiem gadījuma pēc ir šāda ietekme; un
 - b) varētu tikt iekļauti tehniskajā projektā kā standarta risinājumi neatkarīgi no tā, cik tuvu atrodas Eiropas nozīmes teritorija vai kā tie to ietekmē, t. i., šie risinājumi ir tā saucamie “paraugprakses pasākumi”, kas tiek piemēroti neatkarīgi no atrašanās vietas kā tehniskā projekta standarta risinājumi visos šādos projektos.
- 64 Saskaņā ar abu *amici curiae* kopīgo nostāju, kad dalībvalsts kompetentās iestāde nosaka, vai ir nepieciešams veikt atbilstošu novērtējumu par plāna vai projekta ietekmi uz attiecīgo teritoriju, nav vajadzības ņemt šos risinājumus vērā. Jēdziens, kas ir vai kas nav “*pasākumi, kas ir vērsti uz to, lai novērstu vai samazinātu plānu vai projektu kaitīgo ietekmi uz attiecīgo teritoriju*” (kā noteikts lietā *C-323/17 People over Wind*), ir jāizvērtē objektīvi, nevis pamatojoties uz subjektīvu nodomu, un nav atkarīgs no tā, vai pasākums ir izstrādāts konkrēti attiecīgajam plānam vai projektam[;] [...] pat “paraugprakses” vai “standarta” pasākumi, kas tomēr var novērst vai mazināt plāna vai projekta radītās sekas uz Eiropas nozīmes teritoriju, ir pasākumi [...], kurus nevar ņemt vērā, izvērtējot atbilstoša novērtējuma nepieciešamību. Tiesa ir konsekventi ieņēmusi piesardzīgu pieeju attiecībā uz jautājumu, vai plānam vai projektam iespējami būs būtiska ietekme, un tāpēc šajā posmā iepriekšējai izvērtēšanai ir uzlikta piesardzīga latiņa. Tikpat piesardzīgi un objektīvi šajā pašā posmā būtu jāaplūko jautājums, kas ir “seku mazināšanas pasākumi”.

- 65 Es piedāvāju uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši. Tas, vai pasākumi ir vai nav “paredzēti” seku mazināšanai, ir bezcerīgi subjektīvs standarts. Vides aizsardzība ir jāvirza ar objektīviem kritērijiem, un vienīgais objektīvais kritērijs šeit ir, vai pasākumiem ir sekas mazinoša ietekme, nevis vai tie ir paredzēti seku mazināšanai. Šajā jautājumā nav būtiski arī tas, vai šie pasākumi ir vai nav standarta pasākumi. Šo pieeju pastiprina piesardzības princips.
- 66 Šis prejudiciālais jautājums ir uzdots tāpēc, ka kompetentā iestāde neuzskatīja, ka IDS sistēma šeit ir seku mazināšanas pasākums, jo tā nebija domāta kā tāda, un ka tā ir standarta risinājums šāda veida mājokļu attīstīšanas projektos. Ja pasākums ir seku mazināšanas pasākums neatkarīgi no šiem faktoriem, tad prasītāja varētu gūt sekmes šajā sadaļā saistībā ar strīdu, ka seku mazināšanas pasākumi tika nepieļaujami izvērtēti atbilstoša novērtējuma iepriekšējas izvērtēšanas posmā.

Par piekto jautājumu

- 67 Piektais jautājums ir šāds:

Vai Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja dalībvalsts kompetentā iestāde, neraugoties uz to, ka ekspertu struktūras iepriekšējas izvērtēšanas posmā ir raisījušas jautājumus un paidušas bažas par to, ir pārliecinājusies, ka netiek prasīts atbilstošs novērtējums, šīs iestādes pienākums ir sniegt skaidru un detalizētu argumentāciju, kas spētu kļiedēt visas zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto darbu ietekmi uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju un kas skaidri un individuāli noņem jebkādas šaubas, kas radušās šajā saistībā sabiedrības līdzdalības procesā.

- 68 Prasītājas nostāja ir, ka uz šo jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši [...].
- 69 Pārvaldes nostāja ir tāda, ka kompetentai iestādei varētu prasīt sniegt konkrētus iemeslus, kas kļiedē visas zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto darbu ietekmi uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju un kas noņem pamatotas šaubas, kuras radušās šajā saistībā sabiedrības līdzdalības procesā posmā, kad tiek izvērtēts jautājums par atbilstoša novērtējuma nepieciešamību. Tomēr tas, kādā piemērotā veidā šīs šaubas tiek noņemtas, būs atkarīgs no visiem apstākļiem, tostarp no sniegto apsvērumu rakstura, cik liela ir apsvērumos raisītā zinātniski pamatotā nenoteiktība un kāda ir ieinteresēto personu zinātniskā kompetence. Uz apsvērumiem var atbildēt tematiski, un nav prasīts uzskaitīt katru apsvērumu atsevišķi un atbildēt uz to individuāli.
- 70 Abu *amici curiae* kopīgā nostāja ir tāda, ka kompetentās iestādes pienākums ir sniegt precīzus un galīgus konstatējumus un secinājumus, kas spēj kļiedēt visas zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto darbu ietekmi uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju, tostarp kas noņem pamatotas šaubas, kuras radušās šajā saistībā sabiedrības līdzdalības procesā posmā, kad tiek izvērtēts jautājums par atbilstoša novērtējuma nepieciešamību. Jānodrošina, ka precīzi un galīgi konstatējumi skaidri identificē un raksturo:

- a) labākās zinātniskās atziņas ar lēmumu saistītajā jomā;
 - b) visu projekta aspektu izvērtēšanu un analīzi un to, kā šie aspekti savukārt paši par sevi vai apvienojumā ar citiem plāniem vai projektiem ietekmē Eiropas nozīmes teritoriju, ņemot vērā tās saglabāšanas mērķus; un
 - c) konstatējumus un secinājumus, kad ir novērtēta visa cita attiecīgā informācija, tostarp informācija, kas iegūta sabiedrības līdzdalības procedūrā, ņemot vērā labākās zinātniskās atziņas.
- 71 Pienākums norādīt pamatojumu ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanā ir ne tikai labas pārvaldības jautājums, bet tas ir arī Īrijai [saistošs] pienākums saskaņā ar Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punktu.
- 72 Es piedāvāju uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši. Šāds noteikums, ciktāl tas attiecas uz iepriekšējas izvērtēšanas posmu, nodrošinātu saskaņību ar Tiesas judikatūru par prasību noņemt zinātniski pamatotas šaubas un izmantot labākās zinātniskās atziņas atbilstoša novērtējuma kontekstā kopumā. Turklāt prasība individuāli risināt iespējamās paustās šaubas (it īpaši, ko pauduši [...] *bona fide* dalībnieki konsultāciju procesā, piemēram, strīdā neiesaistītā pirmā nosauktā puse) nodrošina pārredzamību, jo noņem zinātniski pamatotas šaubas un veicina labu pārvaldību, prasot kompetentajai iestādei skaidri izvērtēt un risināt šādus jautājumus par iespējamo ietekmi uz Eiropas nozīmes teritoriju. Kā to parāda šī lieta, kurā tikai divos apsvērumos tika reāli raisīti jautājumi, kas bija jārisina (vienu ierosināja tiesību aktos noteiktā konsultējamā persona un otru ierosināja pašvaldības iestāde), šiem jautājumiem, ko uzdevuši šie subjekti, ir zināms pamats, un kompetentajai iestādei nesagādātu nekādas grūtības tos skaidri atrisināt, un tādējādi tas nodrošinātu gan Dzīvotņu direktīvas izpildi, gan to, ka arī tiktu parādīts, ka tā tiek izpildīta, tādējādi nodrošinot pārredzamību, kā tiek noņemtas zinātniski pamatotas šaubas par ietekmi uz Eiropas nozīmes teritorijām.
- 73 Šis prejudiciālais jautājums ir uzdots tāpēc, ka kompetentā iestāde nebija skaidri risinājusi šaubas, ko bija paudusi *An Taisce* un padome savos apsvērumos. Ja ir bijis pienākums to darīt, prasītāja varētu gūt sekmes šajā sadaļā.

Par sesto jautājumu

- 74 Sestais jautājums ir šāds:

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 92/43 (Dzīvotņu direktīvas) 6. panta 3. punktam un/vai šai direktīvai, lasot to saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu, ir tādas sekas, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam atbilstoša novērtējuma procedūru, būtu jābūt skaidram, atsevišķam un/vai konkrētam paziņojumam, kādos tieši dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija.

- 75 Prasītājas nostāja ir tāda, ka uz šo jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši [...].
- 76 Pārvaldes nostāja ir tāda, ka gan valsts, gan Savienības tiesībās nav prasīts skaidri paziņot, kādos tieši dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija, ar nosacījumu, ka šos argumentus, saskaņā ar kuriem izvērtēšanas procesā pieņem lēmumu par atbilstoša novērtējuma nepieciešamību, var tūlītēji noskaidrot no visas dokumentācijas kopumā.
- 77 Saskaņā ar abu *amici curiae* kopīgo nostāju, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam atbilstoša novērtējuma procedūru, ir jābūt atsevišķam, skaidram paziņojumam, kādos dokumentos (un tieši kurās šo dokumentu sadaļās) ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija, vienmēr ar nosacījumu, ka argumentus un atsauces uz citu dokumentu sadaļām, kurās sniegta šī argumentācija, var skaidri identificēt vidusmēra sabiedrības loceklis, kas piedalās procedūrā un kam nav nekādas īpašas kompetences tiesībās vai vides novērtēšanā. Argumentācijas izklāstam ir jābūt pietiekamam, lai sabiedrības loceklis un valsts tiesa varētu pārskatīt lēmuma likumību, neprasot kompetentajai iestādei sīkāku skaidrojumu vai papildinājumus.
- 78 Es piedāvāju uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši tādu pašu iemeslu dēļ, kādi tika sniegti attiecībā uz otro jautājumu par vajadzību sniegt skaidru, atsevišķu un konkrētu paziņojumu par dokumentiem, kuros ir sniegta lēmuma argumentācija IVN kontekstā.
- 79 Šis prejudiciālais jautājums ir uzdots tāpēc, ka pārvaldes lēmumā nebija skaidri norādīts, kādos dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija saistībā ar atbilstoša novērtējuma nepieciešamības izvērtējumu. Ja ir bijis pienākums to darīt, prasītāja varētu gūt sekmes šajā sadaļā.

Rīkojums

- 80 [...]
- a) [...] Turpmākā tiesvedība tiek apturēta līdz Tiesas lēmuma saņemšanai.
- b) Saskaņā ar LESD 267. pantu, Tiesai tiek uzdoti šādi prejudiciāli jautājumi:
- i) **Vai vispārējais Savienības tiesību pārākuma princips un/vai lojālas sadarbības princips nozīmē, ka vai nu vispārīgi, vai vides tiesību aktu konkrētajā kontekstā, ja lietas dalībnieks ceļ prasību, lai apstrīdētu administratīva pasākuma spēkā esamību, tieši vai netieši atsaucoties uz Savienības tiesību aktu, bet nenorāda, kādi konkrēti tiesību akta noteikumi ir pārkāpti, vai atsaucoties uz tā precīzo interpretāciju, valsts tiesai, kurā ir ierosināta tiesvedība, ir jāizvērtē sūdzība vai tā var izvērtēt sūdzību, neatkarīgi no tā, ka saskaņā ar valsts noteikto procedūru konkrēti attiecīgie pārkāpumi ir jāizklāsta lietas dalībnieka rakstveida procesuālajos dokumentos.**

- ii) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 2011/92 (IVN direktīvas) 4. panta 2., 3., 4. un/vai 5. punktam un/vai III pielikumam, un/vai šai direktīvai, lasot to saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu, ir tādas sekas, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, ir jābūt skaidram, atsevišķam un/vai konkrētam paziņojumam par to, kādos tieši dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija.
- iii) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 2011/92 (IVN direktīvas) 4. panta 2., 3., 4. un/vai 5. punktam un/vai III pielikumam, un/vai šai direktīvai, lasot to saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu, ir tādas sekas, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, tai ir pienākums skaidri izklāstīt visu IVN direktīvas III pielikumā sniegto konkrēto sadaļu un apakšsadaļu izvērtējumu, ciktāl šīs sadaļas un apakšsadaļas iespējami attiecas uz attīstīšanas projektu.
- iv) Vai Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot principu, saskaņā ar kuru, lai noskaidrotu, vai turpmākajā posmā ir nepieciešams atbilstoši novērtēt plāna vai projekta ietekmi uz attiecīgo teritoriju, izvērtēšanas posmā nav vajadzības ņemt vērā pasākumus, kas paredzēti, lai novērstu vai mazinātu kaitīgās sekas, ko plāns vai projekts rada šai teritorijai, dalībvalsts kompetentā iestāde ir tiesīga ņemt vērā plāna vai projekta risinājumus, proti, ka tiek aizvākts piesārņojums, kas tādējādi varētu mazināt kaitīgās sekas Eiropas nozīmes teritorijai, pamatojoties vien uz to, ka šie risinājumi nav paredzēti kā seku mazināšanas pasākumi, pat ja tiem ir šādas sekas, un ka tie varētu tikt iekļauti tehniskajā projektā kā standarta risinājumi neatkarīgi no tā, vai tiem ir kāda ietekme uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju.
- v) Vai Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja dalībvalsts kompetentā iestāde, neraugoties uz to, ka ekspertu struktūras iepriekšējas izvērtēšanas posmā ir raisījušas jautājumus un paudušas bažas par to, ir pārliecinājusies, ka netiek prasīts atbilstošs novērtējums, šīs iestādes pienākums ir sniegt skaidru un detalizētu argumentāciju, kas spētu kļiedēt visas zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto darbu ietekmi uz attiecīgo Eiropas nozīmes teritoriju un kas

skaidri un individuāli noņem jebkādas šaubas, kas radušās šajā saistībā sabiedrības līdzdalības procesā.

- vi) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 92/43 (Dzīvotņu direktīvas) 6. panta 3. punktam un/vai šai direktīvai, lasot to saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu, ir tādas sekas, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde nolemj piekrist piedāvātajam attīstīšanas projektam, nepiemērojot tam atbilstoša novērtējuma procedūru, būtu jābūt skaidram, atsevišķam un/vai konkrētam paziņojumam, kādos tieši dokumentos ir izklāstīta kompetentās iestādes argumentācija.

PIELIKUMS. ATTIECĪGIE TIESĪBU MATERIĀLI

Savienības tiesības

[..]

Eiropas judikatūra

[..]

xiv) [..]

[..]

xxviii) [..]

[..]

Starptautiskās tiesības

i) [..]

ii) [..]

Valsts tiesiskais regulējums

i) *Planning and Development Act 2000* [2000. gada Teritorijas plānošanas un attīstības likums], it īpaši:

- a) šā likuma 50., 50.A un 50.B pants – tajos ir ietverti noteikumi, kas reglamentē pārskatīšanas procedūras un ar kuriem īsteno IVN [direktīvas] 11. pantu;
- b) X un XAB daļa – tajās ir ietverti īstenošanas noteikumi novērtējumiem, kas tiek prasīti saskaņā ar IVN direktīvu un Dzīvotņu direktīvu.

[..]

- ii) Grozītie *Planning and Development Regulations 2001* [2001. gada Noteikumi par teritorijas plānošanu un attīstību] (2001. gada S.I. Nr. 600), ar kuriem sīkāk īsteno IVN direktīvu un Dzīvotņu direktīvu.

<http://www.irishstatutebook.ie/eli/2001/si/600/made/en/print?q=Planning+and+Development+Regulations+&years=2001&search+type=si>

iii) [..]

iv) [..]

DARBA VERSIJA